

1 Johdanto

Uusi vammaispalvelulaki on astunut voimaan 1.1.2025. Tämä dokumentti kuvaa vammaisten palvelujen myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit sen mukaan, miten THL ja STM materiaaleissaan kuvaavat.

Uuden lain tulkinta ja palvelujen myöntämiskäytännöt täsmentyvät tulevaisuudessa, samoin ymmärrys lakiin liittyvien palvelujen kohderyhmistä. Viime kädessä tulkinnat varmistuvat oikeuskäytännön linjaamina.

2 Vammaisten palvelujen myöntämisen perusteet

2.1 Vammaisten henkilöiden palveluita ohjaava keskeinen lainsäädäntö

Laki hyvinvointialueesta (611/2021)
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021)
Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)
Vammaispalvelulaki (675/2023)
Laki kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977)
Laki omaishoidon tuesta (937/2005)
Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992)
Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992)
Hallintolaki (434/2003)
Kotikuntalaki (201/1994)

Palvelujen myöntämisessä noudatetaan voimassa olevaa sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämistä koskevaa lainsäädäntöä. Myöntämisperusteet määrittelevät palvelujen kohdentamista Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella.

2.2 Kotikunta

Palveluiden myöntäminen edellyttää, että asiakas tosiallisesti asuu jossakin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kunnassa kotikuntalaisissa (201/1994) määritellyn mukaisesti. Kiireellisissä tilanteissa turvataan välttämätön huolenpito ja toimeentulo hyvinvointialueella oleskelevalle Sosiaalihuoltolain (12§) mukaisesti.

2.3 Palvelujen hakeminen, myöntäminen ja päättäminen

Vammaispalvelulakia sovelletaan erityispalveluiden järjestämiseen niille vammaisille henkilöille, jotka tarvitsevat vamman tai sairauden aiheuttaman pitkäaikaisen fyysisen, kognitiivisen, psyykkisen, sosiaalisen tai aisteihin liittyvän toimintarajoitteen johdosta välttämättä apua tai tukea tavanomaisessa elämässä. Tämän lain perusteella järjestetään palveluita vain, jos muussa laissa tarkoitetut palvelut eivät ole henkilön yksilöllisen palvelutarpeen ja edun kannalta sopivia ja riittäviä. Asiakkaan edusta säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 4 ja 5 §:ssä.

Vammaisen henkilön palvelut järjestetään ensisijaisesti sosiaalihuoltolain, terveydenhuoltolain (1326/2010), ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain (980/2012), varhaiskasvatuslain (540/2018), perusopetuslain (628/1998) tai muun ensisijaisen lain perusteella.

Palvelujen myöntäminen perustuu palvelutarpeen arviointiin ja asiakassuunnitelmaan. Asiakkaan palvelutarve selvitetään laaja-alaisesti. Palvelutarpeen selvittäminen on aloitettava viipymättä ja saatettava loppuun ilman aiheetonta viivytystä. Selvitys on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun asiakas, asiakkaan omainen tai muu henkilö on ottanut yhteyttä sosiaalipalveluihin palvelujen saamiseksi. Kokonaisarviointi tehdään yhteistyössä asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa.

Päätös palvelujen myöntämisestä tehdään asiakkaan kokonaistilanteen arvioinnin perusteella.

Palveluntarvetta arvioidaan säännöllisesti, ja asiakkaan palvelukokonaisuutta muokataan tarpeen mukaan. Palveluja voidaan myöntää määräaikaisena tai jatkuvana.

3 Palvelut vammaisille henkilöille

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit	
<p>Neuvonta vammaisille henkilöille / Vammaispalvelujen neuvonta</p>	<p>Vammaispalvelujen neuvontaa voi saada esimerkiksi puhelimitse tai asioimalla palvelupisteessä. Neuvonnassa ei tehdä palveluihin liittyviä päätöksiä.</p> <p>Vammaispalveluun voi ottaa yhteyttä, jos vamma tai sairaus aiheuttaa vaikeuksia esimerkiksi asumisessa, liikkumisessa tai kotona selviytymisessä. Asiakastapaamiset tapahtuvat ajanvarauksella.</p> <p>Vammaispalvelun työntekijä on asiantuntija erityisesti vammaispalvelulain mukaisten palvelujen hakemiseen ja käyttämiseen liittyvissä asioissa. Mahdollisuuksien mukaan neuvontaa annetaan muissakin vammaisten henkilöiden sosiaaliturvaan ja -palveluun liittyvissä kysymyksissä. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä muun muassa kotihoidon, terveydenhuollon ja muiden erilaisia palveluja tuottavien tahojen kanssa.</p>	<p>Vammaispalvelun neuvonta on tarkoitettu kaikille, joilla on kysyttävää tai kaipaavat ohjausta vammaispalveluihin liittyen.</p>	

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Asumisen tuki	<p>Asumisen tuki auttaa vammaista henkilöä asumaan mahdollisimman itsenäisesti, vaikka hän tarvitsee apua tai tukea.</p> <p>Asumisen tuki sisältää</p> <ul style="list-style-type: none"> • apua päivittäisissä toimissa • tukea vuorovaikutuksessa • tukea osallisuudessa • apua terveyden ylläpidossa ja pitkäaikaisen sairauden hoidossa. <p>Asumisen tukeen ei yleensä kuulu asunto. Poikkeuksena on ryhmämuotoinen asuminen, jossa asunto kuuluu tuen kokonaisuuteen, vaikka se voidaan vuokrata erilliseltä vuokranantajalta.</p> <p>Erilaisia asumispalveluja voivat olla tuettu asuminen, yhteisöllinen asuminen, ympärivuorokautinen palveluasuminen ja perhehoito.</p> <p>Tuettu asuminen tarkoittaa itsenäistä asumista, jota tuetaan sosiaaliohjauksella.</p> <p>Yhteisöllinen asuminen tarkoittaa asumista esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä, jossa henkilöllä on asunto. Asukkaille tarjotaan sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa.</p> <p>Ympärivuorokautinen palveluasuminen tarkoittaa asumista palvelutalossa tai vastaavassa yksikössä, jossa henkilöllä on asunto. Hän saa hoitoa ja huolenpitoa vuorokaudenajasta riippumatta myös äkillisiin tarpeisiin.</p>	<p>Asumisen tuki on tarkoitettu vammaiselle henkilölle, joka tarvitsee:</p> <ul style="list-style-type: none"> - apua päivittäisissä toimissa - tukea vuorovaikutuksessa - tukea osallisuudessa - apua terveyden ylläpidossa ja pitkäaikaisen sairauden hoidossa <p>Tuettua asumista järjestetään henkilölle, joka tarvitsee apua tai tukea itsenäiseen asumiseen tai itsenäiseen asumiseen siirtymisessä.</p> <p>Yhteisöllistä asumista järjestetään henkilölle, jonka toimintakyky on alentunut ja hoidon tarve lisääntynyt sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi.</p> <p>Ympärivuorokautista palveluasumista järjestetään henkilölle, joka tarvitsee jatkuvaa hoitoa ja huolenpitoa tai vaativaa ammatillista hoitoa, joita ei voida järjestää kotihoitona, omaishoitona, perhehoitona tai muulla tavalla.</p>

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Erityinen osallisuuden tuki	<p>Erityisen osallisuuden tuki auttaa vammaista henkilöä osallistumaan sosiaalisiin tilanteisiin ja vapaa-ajan toimintaan.</p> <p>Osallisuus tarkoittaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • oikeutta olla aktiivinen toimija omassa elämässä • omaa päätöksentekoa ja sosiaalisia suhteita • mahdollisuutta vaikuttaa yhteisössä. <p>Erityinen osallisuuden tuki auttaa vammaista henkilöä osallistumaan ja löytämään mieluisia vapaa-ajan toimintoja. Se sisältää:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ohjausta sosiaalisessa vuorovaikutuksessa • apua vapaa-ajan toiminnan löytämisessä ja toteuttamisessa • vahvaa ohjausta toiselta henkilöltä. <p>Vammaisen henkilö voi yhdessä ohjaavan henkilön kanssa etsiä ja kokeilla mielekästä tekemistä tai ohjaava henkilö voi auttaa luomaan ja syventämään ihmissuhteita. Ohjaava henkilö voi myös selvittää vammaisen henkilön toiveita ja ehdottaa tekemistä.</p> <p>Erityistä osallisuuden tukea voi saada kodin ulkopuolella. Tukea voi saada myös kotona, jos se on vammaisen henkilön toiveiden tai edun mukaista. Kotona annettava tuki voi käytännössä olla esimerkiksi yhteistä kommunikointia teknisten laitteiden avulla, taiteen tai liikunnan harrastamista tai ruuanlaittoa tai leipomista.</p>	<p>Erityinen osallisuuden tuki on tarkoitettu henkilöille, jotka eivät pysty itse tai tuettuna ilmaisemaan tahtoaan tai joille henkilökohtainen apu ei sovi.</p>

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Esteettömän asumisen tuki	<p>Vammaisella henkilöllä on oikeus saada kohtuullinen tuki esteettömään asumiseen, jos hän tarvitsee sitä asuakseen itsenäisesti omassa kodissaan. Tuki on tarkoitettu henkilöille, joilla on vamman tai sairauden aiheuttama toimintarajoite, joka estää omatoimisen suoriutumisen tai asumisen kotona ilman tukea.</p> <p>Esteettömän asumisen tukea myönnetään, jos vammaisen henkilö ei selviydy ilman sitä asumiseen liittyvistä toiminnoista, kuten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • päivittäisistä toimista • liikkumisesta • muista itsenäisistä toimista asunnossa ja sen lähiympäristössä. <p>Asumisen tukea järjestetään:</p> <ul style="list-style-type: none"> • asunnon muutostöihin • esteiden poistamiseen asunnon lähiympäristöstä • esteettömän asumisen välineisiin ja teknisiin ratkaisuihin • esteettömän asumisen suunnitteluun. 	<p>Tuki on tarkoitettu henkilöille, joilla on vamman tai sairauden aiheuttama toimintarajoite, joka estää omatoimisen suoriutumisen tai asumisen kotona ilman tukea.</p> <p>Esteettömän asumisen tukea myönnetään, jos vammaisen henkilö ei selviydy ilman sitä asumiseen liittyvistä toiminnoista, kuten:</p> <p>päivittäisistä toimista</p> <p>liikkumisesta</p> <p>muista itsenäisistä toimista asunnossa ja sen lähiympäristössä. Esteettömän asumisen tukea järjestetään myös lapselle silloin, kun se mahdollistaa asumisen yhdessä perheen kanssa.</p> <p>Vuoroasumisessa esteettömän asumisen tukea järjestetään tarvittaessa myös toisen vanhemman asuntoon.</p>

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Henkilökohtainen apu	<p>Henkilökohtainen apu varmistaa, että vammaisen henkilön itsemääräämisoikeus toteutuu niissäkin tilanteissa, joissa hän tarvitsee toisen henkilön apua. Henkilökohtaisen avun avulla vammaisen henkilö voi tehdä asioita, joita toimintarajoite estää.</p> <p>Henkilökohtainen apu on</p> <ul style="list-style-type: none"> • toisen ihmisen antamaa apua tavanomaisissa elämän toimissa, joita henkilö ei pysty tekemään vamman tai sairauden vuoksi • itsenäisen elämän mahdollistaja vammaiselle henkilölle. <p>Henkilökohtaiseen apuun voi kuulua sellaisia avustajan toteuttamia itsehoidollisia toimenpiteitä, jotka liittyvät terveyden ylläpitoon sekä pitkäaikaisen sairauden ohjeiden mukaiseen hoitoon.</p>	<p>Henkilökohtaista apua järjestetään, kun vammaisen henkilö tarvitsee toisen ihmisen apua päivittäisissä toimissa, työssä ja opiskelussa, vuorovaikutuksessa, vapaa-ajan toiminnassa ja yhteiskunnallisessa osallistumisessa.</p> <p>Vammaisen henkilön täytyy pystyä muodostamaan ja ilmaisemaan tahtonsa avun sisällöstä itsenäisesti tai tuettuna, jotta hän voi saada henkilökohtaista apua.</p> <p>Jos vammaisen henkilö ei pysty ilmaisemaan tahtoaan millään kommunikointikeinolla, hänen itsemääräämisoikeutensa ja osallisuutensa voidaan turvata muilla palveluilla, kuten erityisellä osallisuuden tuella, valmennuksella tai asumisen tuen palveluilla.</p>

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminta	<p>Kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminta on ryhmämuotoisena toteutettavaa työtoimintaa kehitysvammaisille henkilöille. Sen tarkoituksena on edistää kehitysvammaisen henkilön toiminta- ja työkykyä sekä edistää hänen pääsyä työelämään.</p> <p>Työtoiminnalla tuetaan kehitysvammaisen henkilön omia vahvuuksia työelämään osallistumisessa.</p> <p>Työtoiminnasta maksetaan työosuusrahaa. Kuljetukset työtoimintaan sisältyvät palveluun.</p>	<p>Kehitysvammaisten henkilöiden työtoimintaan on oikeus, jos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • on erityishuoltolain tarkoittamassa mielessä kehitysvammainen henkilö • SHL:n perusteella järjestetty työtoiminta tai työllistymistä tukeva toiminta ei vastaa kehitysvammaisen henkilön yksilöllisiin tarpeisiin

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Lapsen asumisen tuki	<p>Lapsen asumisen tuen tarkoituksena on turvata lapsen mahdollisuus asua kotona oman perheensä kanssa.</p> <p>Lapselle järjestetään hänen ja perheen tarpeiden mukaiset riittävät palvelut ja tukitoimet, joiden tarkoitus on mahdollistaa lapselle hänen ikäänsä ja kehitysvaiheeseensa nähden tarpeellinen hoito ja huolenpito, osallisuus sekä turvallinen kasvuympäristö.</p> <p>Palvelukokonaisuuteen liitetään tarvittaessa mm. terveydenhuoltolain perusteella kotiin järjestettäviä terveydenhuollon palveluita sekä sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita.</p> <p>Lapsen asuminen voidaan järjestää kodin ulkopuolella, mikäli seuraavat ehdot täyttyvät:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lapsen asumisen tukea ei ole tukitoimienkaan avulla mahdollista järjestää lapsuuden kodissa • palvelun järjestäminen ei perustu lastensuojelun tarpeeseen • lapsen huoltajat antavat järjestelyyn suostumuksensa • lapsen mielipide on selvitetty ja • on arvioitu, miten asumisen tuki voidaan järjestää lapsen edun mukaisesti. <p>Lapsen asumisen tuki kodin ulkopuolella järjestetään perhehoitona tai enintään seitsemän lapsen ryhmäkodissa.</p>	<p>Lapsen asumisen tuki täydentää asumisen tuen palvelua lasten osalta. Lapsen asumisen tuen palveluita järjestetään ensisijaisesti lapsen kotiin, jossa hän asuu omien vanhempiansa kanssa.</p> <p>Vammaisella lapsella on oikeus saada asumisen tukea, jos hän tarvitsee apua tai tukea voidakseen hoitaa päivittäiset toimensa.</p>

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Liikkumisen tuki	<p>Julkinen joukkoliikenne, joka sisältää kutsu- ja palveluliikenteen, on ensisijainen liikkumisen tuen muoto vammaisille henkilöille.</p> <p>Vammaisen henkilö voi saada sosiaalihoitolain perusteella myös julkisen liikenteen käytön ohjausta ja ohjattua harjoittelua, saattajapalvelua sekä ryhmäkuljetuksia, jotka ovat ensisijaisia suhteessa vammaispalvelulain mukaiseen liikkumisen tukeen. Lisäksi vammaisen henkilö voi saada itsenäisen liikkumisen ja julkisella joukkoliikenteellä liikkumisen opetteluun vammaispalvelulain 7 §:n mukaista valmennusta.</p> <p>Hyvinvointialue järjestää kohtuullisen liikkumisen tuen vammaiselle henkilölle. Kohtuullisuusarvioinnissa huomioidaan esimerkiksi vammaisen henkilön yksilöllinen liikkumisen tarve, matkan pituus ja tarkoitus, matkojen määrä ja se, missä paikkakunnan tai alueen asukkaat tavanomaisesti asioivat ja liikkuvat.</p> <p>Kohtuullisuusarviointi tehdään sekä vammaisen henkilön tuen tarpeen että kustannusten näkökulmasta.</p> <p>Liikkumisen tuen tarve voi johtua fyysisestä, kognitiivisesta, psyykkisestä, sosiaalisesta tai aisteihin liittyvästä toimintarajoitteesta.</p> <p>Liikkumisen tukea on järjestettävä työ- ja opiskelumatkoihin; vanhan, edelleen osittain voimassaolevan sosiaalihoitolain (710/1982) 27 d ja e § mukaisen työllistymistä tukevan toiminnan ja työtoiminnan matkoihin sekä muun tavanomaisen elämän matkoihin.</p>	<p>Vammaisella henkilöllä on oikeus saada tarvitsemansa kohtuullinen liikkumisen tuki, jos hänellä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän pysty itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.</p> <p>Henkilön kyky ja tosiasiallinen mahdollisuus käyttää itsenäisesti julkista joukkoliikennettä arvioidaan yksilöllisesti esimerkiksi koematkoja tekemällä.</p> <p>Koematkan aikana fysioterapeutti tai muu soveltuva ammattihenkilö matkustaa asiakkaan kanssa yhdessä joukkoliikennevälineellä. Tarkoituksena on arvioida, minkälaisia vaikeuksia matkan aikana ilmenee ja ovatko ne niin suuria, että joukkoliikenteen käyttäminen itsenäisesti olisi asiakkaalle kohtuuttoman vaikeaa.</p>

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
<p>Lyhytaikainen huolenpito</p>	<p>Lyhytaikainen huolenpito on palvelu, joka tarjoaa vammaisen henkilön läheisille mahdollisuuden hoitaa omia asioitaan ja huolehtia hyvinvoinnistaan.</p> <p>Lyhytaikainen huolenpito varmistaa, että vammaisen henkilö saa tarvitsemansa hoidon ja tuen kotona perheensä tai läheistensä kanssa. Tuki auttaa läheisiä myös jaksamaan ja suoriutumaan esimerkiksi työstä tai opiskelusta.</p> <p>Lyhytaikaisella huolenpidolla tarkoitetaan huolenpitoa, joka on luonteeltaan tilapäistä tai tietyin väliajoin toistuvaa.</p> <p>Tilanteet, joissa vammaisen henkilö tarvitsee palvelua, voivat olla ennakkoon tiedossa olevia ja säännöllisesti toistuvia tai poikkeuksellisia ja äkillisiä tilanteita.</p> <p>Äkillinen avun tarve voi johtua esimerkiksi huolenpidosta vastaavan henkilön sairastumisesta, asiointin tarpeesta, kriisitilanteesta tai toisen perheenjäsenen hoidon järjestämisestä.</p>	<p>Lyhytaikainen huolenpito on tarkoitettu oman perheen tai muun läheisen kanssa asuvalle vammaiselle henkilölle, joka tarvitsee apua tai tukea päivittäisissä toimissa tai valvontaa turvallisuuden vuoksi.</p> <p>Oikeus lyhytaikaiseen hoitoon on tilanteessa, jossa huolenpidosta vastaavat läheiset ovat omaan elämäänsä liittyvien velvoitteiden, levon tai virkistyksen tarpeen vuoksi lyhytaikaisesti estyneet huolehtimasta vammaisesta henkilöstä.</p>

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Muut palvelut ja tukitoimet	<p>Hyvinvointialue voi myöntää vammaiselle henkilölle muita palveluja ja tukitoimia määrärahojen puitteissa.</p> <p>Vammaispalvelulain mukaisilla muilla palveluilla ja tukitoimilla mahdollistetaan laissa mainitsemattomat ja esimerkiksi uudet ja ennakoimattomat palvelut, jotka voivat olla tulevaisuuden tilanteissa tarpeellisia. Näitä voivat olla esimerkiksi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tuettu päätöksenteko muuna vammaispalveluna • Ylimääräiset vaatekustannukset • Erityisravinto 	Vammaispalvelulain mukaisilla muilla palveluilla ja tukitoimilla voidaan joustavasti täydentää vammaisen henkilön tarvitseman avun ja tuen kokonaisuutta.

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Päivätoiminta	<p>Päivätoiminta tukee vammaisen henkilön sosiaalista vuorovaikutusta, osallisuutta, toimintakykyä ja vahvuuksia.</p> <p>Päivätoiminnan sisältö määräytyy tavoitteiden mukaan. Jokaisella osallistujalla on omat tavoitteet, jotka sovitaan yhdessä vammaisen henkilön ja työntekijöiden kanssa.</p> <p>Päivätoiminnan täytyy vastata vammaisen henkilön tarpeisiin ja olla aktiivista ja monipuolista. Se tukee henkilön tiedollisia ja toiminnallisia tavoitteita sekä tarjoaa mahdollisuuksia yhdessäoloon ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen.</p> <p>Päivätoiminta voi sisältää esimerkiksi liikuntaa, retkeilyä ja luovaa toimintaa. Palvelussa voidaan hyödyntää hyvinvointialueen ja kunnan tiloja, palveluja ja toimintoja. Tavoitteena on helpottaa vammaisen henkilön osallistumista yleisiin palveluihin ja tapahtumiin.</p> <p>Matkat sisältyvät palveluun. Päivätoimintaa on järjestettävä viitenä päivänä viikossa ellei pienempi määrä riitä vastaamaan asiakkaan yksilöllisiin tarpeisiin.</p>	<p>Vammaisella henkilöllä on oikeus päivätoimintaan, jos hän on alle 65-vuotias, tarvitsee päivittäistä osallisuuden tukea eikä pysty osallistumaan SHL:n mukaiseen työtoimintaan tai työllistymistä tukevaan toimintaan tai toiminta ei vastaa henkilön yksilölliseen tarpeeseen.</p>

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
<p>Taloudellinen tuki</p>	<p>Vammaiselle henkilölle voidaan myöntää taloudellista tukea siihen varattujen määrärahojen puitteissa.</p> <p>Korvaus kattaa erityiskustannuksia, jotka johtuvat vammasta tai sairaudesta. Välineillä tarkoitetaan laajasti erilaisia päivittäisissä toimissa, liikkumisessa, vuorovaikutuksessa ja vapaa-ajan toiminnoissa tarvittavia välineitä, koneita ja laitteita. Teknisillä ratkaisuilla tarkoitetaan kehittyvän tekniikan ja teknologian mahdollistamia ratkaisuja, jotka tukevat vammaisen henkilön osallistumista ja itsenäistä elämää.</p> <p>Esimerkkejä korvattavista välineistä ja ratkaisuista:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kommunikointivälineet • kodinkoneet, jotka ovat tarpeellisia toimintarajoitteen vuoksi • harrastus- ja vapaa-ajan välineet ja laitteet • turvallisuusvälineet ja -laitteet sekä niihin liittyvät tekniset ratkaisut. <p>Tuen avulla edistetään vammaispalvelulain tarkoituksen toteutumista sekä poistetaan toimintarajoitteesta johtuvia esteitä ja haittoja päivittäisissä toimissa, liikkumisessa, vuorovaikutuksessa ja vapaa-ajan toiminnoissa. Uudenlaisia ratkaisuja voi tulla saataville tekniikan ja teknologian kehittyessä.</p> <p>Tukea ei voi käyttää korvaamaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tavanomaisia, useimmissa kotitalouksissa käytössä olevia välineitä tai teknisiä ratkaisuja • lääkinnällisen kuntoutuksen välineitä. 	<p>Vammaiselle henkilölle voidaan korvata määrärahojen puitteissa puolet teknisten ratkaisujen ja muiden kuin lääkinnällisen kuntoutuksen välineiden hankintakustannuksista, jos hän tarvitsee niitä päivittäisissä toimissa, liikkumisessa, vuorovaikutuksessa tai vapaa-ajan toiminnoissa.</p>

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
<p>Taloudellinen tuki hengityslaitteen varassa elävälle henkilölle</p>	<p>Taloudellisena tukena myönnetään 1400 euroa kuukaudessa ylläpitokustannuksiin.</p> <p>Taloudellista tukea ei voi kuitenkaan saada, mikäli henkilölle maksetaan yhtä aikaa ylläpitokorvausta aiempien säädösten perusteella.</p> <p>Taloudellinen tuki on viimesijainen tuen muoto. Taloudellista tukea hakiessaan hakijan on varmistettava oikeutensa ensisijaisiin tukiin, kuten yleiseen asumistukeen, eläkkeensaajan asumistukeen tai opintotuen asumislisään. Mikäli hakija saa jotain näistä, vähennetään se taloudellisen tuen kuukausittaisesta määrästä.</p> <p>Jos henkilö kuuluu useamman henkilön ruokakuntaan, joka saa yleistä asumistukea, vähennetään henkilölle myönnettävästä taloudellisesta tuesta osuus, joka lasketaan jakamalla ruokakunnalle maksettava yleinen asumistuki ruokakunnan jäsenten määrällä.</p> <p>Lisäksi henkilölle maksettavasta taloudellisesta tuesta voidaan vähentää 50 euroa kultakin vuorokaudelta, jolloin henkilö on ollut lyhytaikaisessa terveydenhuollon laitoshoidossa, jos henkilölle on maksettu taloudellista tukea myös tältä ajalta.</p> <p>Edellä mainittuja euromääriä tarkistetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella joka toinen vuosi</p>	<p>Hengityslaitteen varassa elävällä henkilöllä on oikeus saada taloudellista tukea ylläpitokustannuksiinsa silloin, kun hän ei ole terveydenhuollon laitoshoidossa.</p>

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
<p>Tuettu päätöksenteko</p>	<p>Tuettu päätöksenteko auttaa vammaista henkilöä tekemään ja toteuttamaan omia päätöksiään. Päätöksenteko on prosessi, joten tukea tarvitaan koko prosessin ajan.</p> <p>Tuki sisältää tarvittavan tuen esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tiedon hankkimiseen • asioiden ymmärtämiseen • vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten arvioimiseen • oman mielipiteen muodostamiseen ja ilmaisemiseen • päätösten tekemiseen ja toteuttamiseen. <p>Tuetussa päätöksenteossa vammaisen henkilö tekee päätökset itse, myös huonot päätökset. Päätöksenteossa tukeva henkilö ei päättä asioista vammaisen henkilön puolesta eikä saa vaikuttaa päätöksiin, joihin hän antaa tukea.</p> <p>Vammaisen henkilö voi tarvita tukea myös tunteidensa käsittelemiseen ja ilmaisemiseen. Tämä tuki on tärkeää, koska tunteet vaikuttavat päätöksentekoon ja auttavat ehkäisemään haastavia tilanteita. Tuki ei vaadi erityistä ammatillista osaamista, vaan mahdollisuuden keskustella tunteista.</p>	<p>Vammaisen henkilö on oikeutettu tuetun päätöksenteon palveluun silloin, kun kyse on vammaisen henkilön elämässä merkittävästä päätöksestä, esim.</p> <ul style="list-style-type: none"> • oma tai läheisen vakava sairastuminen • elämän suuret taitekohdat, kuten opiskelu- tai työpaikan valinta; koulun alkaminen; suuret muutokset perheessä; muutto pois lapsuuden kodista tai toiselle paikkakunnalle. <p>Tuetun päätöksenteon palvelu ei ole tarkoitettu pieniin arkisiin päätöksiin.</p> <p>Jos vammaisen henkilö ei pysty valvomaan etuaan, huolehtimaan itsestään tai varallisuudestaan, hänelle on haettava edunvalvoja.</p>

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
<p>Vaativa moniammatillinen tuki</p>	<p>Vaativa moniammatillinen tuki on palvelu, jota sosiaali- ja terveydenhuolto toteuttavat yhdessä.</p> <p>Tukea annetaan vammaiselle henkilölle, vammaista henkilöitä tukeville läheisille tai ammattilaisille, jotka työskentelevät läheisesti vammaisen henkilön kanssa.</p> <p>Tukea antaa vaativan moniammatillisen tuen asiantuntijaryhmä, joka kootaan vammaisen henkilön yksilöllisen tilanteen vaativuuden ja tuen tarpeen mukaan.</p> <p>Tuen antaminen edellyttää erityistä ammatillista osaamista ja moniammatillista yhteistyötä ja se sisältää tarvittavat terveydenhuollon tutkimukset.</p> <p>Tukea annetaan ensisijaisesti vammaisen henkilön kotiin tai muuhun omaan toimintaympäristöön.</p>	<p>Tuki on tarkoitettu vammaisille henkilöille, joilla on kommunikoinnin, sosiaalisen vuorovaikutuksen tai käyttäytymisen haasteita, joiden johdosta hänen tai muiden henkilöiden ihmisarvo, terveys tai turvallisuus on uhattuna, tai hänen perusoikeuksiinsa kohdistuvien rajoitustoimenpiteiden käytön taustalla olevien syiden selvittäminen ja rajoitustoimenpiteiden käytön ennaltaehkäisy ja vähentäminen edellyttävät moniammatillista tukea.</p>

Palvelun tai palvelutason nimi	Palvelun tai palvelutason lyhyt kuvaus	Myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit
Valmennus	<p>Valmennuksen tarkoitus on vahvistaa vammaisen henkilön itsenäisessä elämässä tarvittavia taitoja ja parantaa vammaisen henkilön toimintakykyä elämän muutostilanteissa.</p> <p>Valmennuksessa voi harjoitella esimerkiksi itsenäistä asumista tai julkisen liikenteen käyttöä. Valmennukselle asetetaan tavoite ja se kestää ennalta sovittavan ajan. Se sisältää:</p> <ul style="list-style-type: none"> • taitojen ja sosiaalisen vuorovaikutuksen harjoittelua • viittomakielen opetusta tai puhetta tukevien ja korvaavien kommunikaatiokeinojen ohjausta • tukea elämän muutostilanteissa, esimerkiksi toimintakyvyn, ympäristön tai perhetilanteen muuttuessa. <p>Valmennuksen sisältö vaihtelee asiakkaan tarpeiden ja elämäntilanteen mukaan.</p>	<p>Valmennuksen tarkoitus on ennaltaehkäistä pitkäaikaista avun tarvetta vahvistamalla itsenäisessä elämässä tarvittavia taitoja.</p> <p>Valmennuksen kohderyhmänä on vammaiset henkilöt, joiden on mahdollista omaksua uusia taitoja valmennuksen avulla.</p> <p>Jos kyse on taidosta, jota valmennuksellakaan ei ole mahdollista oppia, tarpeeseen vastataan muilla palveluilla, esimerkiksi henkilökohtaisella avulla tai erityisen osallisuuden tuella.</p>